

HERWIG LEROUGE

Inleiding

De Lissabon-doelstellingen uit 2000 sporen de Europese lidstaten aan ervoor te zorgen dat 70 procent van de actieve bevolking aan het werk is tegen 2010. De ambitie te hebben om de Amerikaanse economie tegen 2010 voorbij te steken. Op veel terreinen werd de Amerikaanse weg bewandeld: langer werken, privatisering van de sociale zekerheid, totale liberalisering van de markt, ontwikkeling van de beurs. Lissabon raadde aan de arbeidsvoorwaarden te “moderniseren”: extreme flexibiliteit, afdankingen vergemakkelijken, de werkelijke pensioenleeftijd zo dicht mogelijk bij de 65 jaar brengen.

De arbeidsmarktdoelstellingen zijn niet gehaald. De jongste cijfers (uit 2007) geven voor de Europese Unie van 27 lidstaten een werkzaamheidsgraad van iets meer dan 65 procent. België heeft 63 procent gehaald. Door de crisis zal waarschijnlijk geen enkel land de doelstelling kunnen aanhouden.

Maar de gevolgen van de Lissabon-strategie zijn er wel.

Zo beschrijven Peter Mertens en Raoul Hedebouw in hun boek *Op mensenmaat*. Voor een socialisme zonder blauwe plekken de toestand bij het luchthavenbedrijf Flightcare: men telt er vijfhonderd verschillende uurroosters. Op elk uur van de dag beginnen er mensen te werken. Je uurrooster krijg je een week op voorhand, maar tot 24 uur voor het begin van je shift, kan die nog veranderen. De helft van de werknemers heeft geen voltijds contract, ook niet na jaren dienst. Variabele uren, overuren, glijdende uren, kortlopende contracten, uitzendarbeid, deeltijdcontracten, nul-urencontracten, je kunt het zo gek niet bedenken of het is er. Het walhalla van de 24-uurseconomie.

In naam van de competitiviteit met de VS is ook de werkdruk enorm toegenomen. Beursgenoteerde bedrijven werken met nieuwe systemen van bedrijfsorganisatie om de opgelegde winstmarges toch maar te halen. Universitair en allerhande systeemmanagers strijken neer in de werkplaatsen om de productiviteit van de werknemers op te drijven. Een grafiek van 2005 van de Europese Federatie voor de verbetering van de werk en levensomstandigheden toont hoe de arbeidsintensiteit sinds 1991 voortdurend is gestegen en vanaf 2000, het Lissabon-jaar, nog veel sneller dan ervoor.

Maar de menselijke weerstand kent grenzen. Psycholoog en voormalig vakbondsman Bob Roeck onderzoekt het fenomeen van de werkgebonden spier- en skeletletsels dat sinds kort een steeds groter deel van de werkende mensen treft. De nieuwe systemen van arbeidsorganisatie hebben geleid tot een explosie van deze aandoeningen. In Europa hebben 40 % van de uitgaven voor de gezondheidszorg te maken met beroepsgebonden aandoeningen. Meer dan de helft van de werkende mensen moeten nog altijd erg repetitief werk verrichten, in een oncomfortabele houding werken of zware lasten dragen.

Voor de arbeidersbeweging en de medische wereld is dit een nieuwe uitdaging. Je moet helemaal niet denken dat door de crisis “Lissabon” is afgevoerd. Het tegendeel is waar. De nationale Lissabon-coördinatoren van de EU beslisten op 23 april in Praag dat er maar één ding mogelijk is: de Lissabon-strategie veel strikter uit te voeren dan de voorbije tien jaar als de economie herneemt. “De Lissabon-strategie is de strategische uitweg uit de huidige crisis”, zo luidt het.

Dat vindt ook Jean-Marie Dedecker. De zogenaamde recht voor de raapse rebel is wereldkampioen in het aanklagen van wantoestanden. Maar zijn oplossingen zijn precies die Lissabon-recepten die tot de crisis hebben geleid. Ze moeten alleen nog wat strikter worden toegepast. David Van Peteghem, licentiaat wijsbegeerte, werkte jarenlang als interimarbeider op

meer dan 30 bedrijven. Hij is beheerder van de facebookgroep “Stop Dedecker!” en hij belicht het ultraliberale programma van LDD in dit nummer.

De staalgroep ArcelorMittal (AM) zal verder de staalproductie in Europa beperken, en draait op minder dan 50 % van zijn productiecapaciteit. In Europa zijn maar 11 van de 25 hoogovens in productie. De twee hoogovens van Luik en van Florange zijn “tijdelijk” stilgelegd. Ook in Zelzate wordt een van de twee hoogovens gedoofd. In Luik verdwijnen daarmee duizend banen. Deze 1000 komen bovenop de 1400 arbeidsplaatsen die worden weggewerkt met het Speed Up-plan. In “Mittal en de onzichtbare hand van de markt”, analyseren Hubert Hedeboom (bruggepensioneerd staalarbeider) en Fred Gillot (staalarbeider), beiden lid van de Partij van de Arbeid van België, de strategie van staalreus Mittal. Het lijkt eenvoudig: de crisis doen betalen door de arbeiders. Mittal viseert de 3 “C’s” – Cash, Customers, and Cost (cash, klanten, en kosten). Hij probeert een ondernemingsmodel in te planten dat de staalbedrijven nooit hebben gekend: een flexibele staalindustrie! En dat allemaal zonder investeringen, aangezien er geen cash geld mag uitgegeven worden! Herstructurerings worden opgelegd zonder onderhandelingen. De veiligheid van de installaties, maar ook van de werknemers, komt in het gedrang.

De crisis blijft ook centraal staan in onze buitenlandse rubriek – bestaat dat nog in deze geglobaliseerde wereld? John Bellamy Foster en Robert W. McChesney van het Amerikaanse progressieve tijdschrift Monthly Review onderzoeken de anticrisis aanpak van Obama. Komt er een New Deal als in de jaren dertig onder Roosevelt? Hoe dient de linkervleugel in de VS er tegenover te staan?

Tony Busselen beschrijft de gevolgen van de crisis voor de Democratische Republiek Congo en licht de veranderde strategie van president Kabila, ondermeer tegenover Rwanda, toe.

Als aanvulling op het artikel in het vorige nummer van dit tijdschrift over de verhouding tussen links en de politieke islam in het Midden Oosten preciseert Marie Debs, secretaris buitenlandse betrekking van de Communistische Partij van Libanon de relaties met Hezbollah en geeft ze een overzicht van de inzet van de Libanese verkiezingen.

18 mei 2009